

Nr 188.

Ankom till riksdagens kansli den 4 juni 1920 kl. 1/2 2 e. m

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition om beviljande av medel för bestridande av Sveriges andel i kostnader för nationernas förbund.

(1:a avd.)

Uti en till riksdagen avlåten, den 30 april 1920 dagtecknad proposition (nr 419), vilken hänvisats till förberedande behandling av statsutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att, för bestridande av Sveriges andel i kostnader för nationernas förbund, å tilläggsstat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst, av 180,000 kronor.

I ärendet har departementschefen anfört följande:

»Sedan riksdagen enligt skrivelse den 4 sistlidne mars bifallit Kungl. Maj:ts proposition om Sveriges anslutning till nationernas förbund, har som bekant en förklaring om landets inträde i förbundet den 9 i samma månad av Kungl. Maj:ts Minister i London överlämnats till förbundets generalsekreterare.

I en den 20 sistlidne mars avlåten skrivelse till Statsministern har förbundets generalsekreterare Sir Eric Drummond erinrat, att sedan Sverige blivit medlem av förbundet landet hade att ansvara för sin andel av utgifterna för sekretariatet i enlighet med bestämmelserna i art. 6 av förbundsakten. I skrivelsen framhålles, att det naturligtvis vore svårt att på detta tidiga stadium av förbundets tillvaro noggrant angiva de utgifter, som måste bestridas under den första tiden. De omfattade personalens avlöning, flyttningskostnader, kostnad för förhållande av lämplig fastighet, utgifter för den internationella arbetsbyrån

(däri inberäknade de, som redan uppkommit för arbetskonferensen i Washington), utgifter för den finansiella konferensen, för de administrativa kommissionerna, för den kommission, som utsetts för undersökning i Ryssland, samt för utförande av andra uppgifter, som förbundet åtagit sig. Man beräknade, att en summa av åtminstone 250,000 pund sterling erfordrades för att täcka utgifterna under den räkenskapstermin, som utlöpte den 31 mars 1920, och på samma gång bereda ett tillräckligt överskott för mötande av behoven under tiden, till dess en ny inbetalning kunde ifrågakomma. Enligt art. 6 i förbundsakten skulle dessa utgifter fördelas mellan förbundsmedlemmarna efter samma grunder som gälla för fördelning av utgifterna för världspostföreningens internationella byrå. Med tillämpning av dessa grunder skulle Sverige, som inom världspostföreningen vore placerat i tredje gruppen av stater med ett beskattningstal av 15 enheter, hava att ansvara för en summa av omkring 9,740 pund sterling. Flera regeringar hade redan betalt sin andel, och man skulle sätta stort värde på att Sverige inom en snar framtid ville inbetala sitt bidrag, då sekretariatet vore i trängande behov av medel för bestridande av löpande utgifter. Om det skulle visa sig, att det av Sverige inbetalta beloppet överstege den på landet rätteligen belöpande andelen av det totalbelopp, som erfordrades för att täcka utgifterna under första räkenskapsterminen, skulle det överskjutande beloppet antingen återbetalas eller för nästa termin gottskrivas landet. Behörigen verifierade räkenskaper över alla utgifter, som gjorts för sekretariatet eller under dess kontroll, skulle i sinom tid tillställas alla förbundets medlemmar.

Det hade onekligen varit önskvärt, om generalsekreterarens framställning åtföljts av en mera detaljerad redovisning, som gjort det möjligt att ingå i bedömande av de gjorda utgifterna och förbundsmedlemmarnas skyldighet att bidra till dem. Med hänsyn till angelägenheten av att sekretariatet har till sin disposition medel för bestridande av förbundets nödiga utgifter — varibland ingå de säkerligen avsevärda kostnaderna för den verksamhet sekretariatet redan under fjolåret utövat för förbundets organiserande — synes emellertid Sverige ej böra undandraga sig att redan nu lämna begärt bidrag till utgifterna, dock under uttryckligt förbehåll om rätt till framtida granskning av redan gjorda eller blivande utgifter.

Beträffande storleken av Sveriges anpart i den av generalsekreteraren angivna totalsumman anser jag mig böra påpeka, att denna väsentligen överstiger den kvotdel, som i propositionen om Sveriges anslutning till förbundet beräknats ungefärligen belöpa på riket, nämligen $\frac{1}{35}$. Anledningen till detta förhållande ligger däri att, enligt vad inhämtade upplysningar giva vid handen, ett ej obetydligt antal av Versailles-traktatens

signatärmakter, vilka i propositionen samtliga beräknades såsom medlemmar av förbundet, hittills ej ratificerat traktaten och i följd därav ännu ej äro att betrakta såsom förbundsmedlemmar. Detta gäller om Förenta Staterna, Kina, Serbien, Grekland, Ecuador, Haiti, Honduras, Nicaragua och Hedjaz, vartill kommer, att i avseende å en av de i fredstraktaten icke deltagande men i förbundsakten inbjudna staterna, nämligen Schweiz, frågan om anslutning ännu ej blivit definitivt avgjord. Av generalsekreterarens skrivelse framgår emellertid, att, såsom naturligt är, den utbetalning, som nu begäres, icke kan innebära något fastslående av Sveriges skyldighet att med viss kvotdel delta i nu ifrågakommande utgifter, utan lämnar frågan om Sveriges anpart i dessa utgifter öppen, till dess det kan slutligen konstateras, vilka stater äro att räkna till förbundets ursprungliga ledamöter.

Det belopp, som enligt generalsekreterarens framställning skulle av Sverige utbetalas, utgör i svenskt mynt efter dagens kurs 176,294 kronor men kan naturligtvis med hänsyn till kursens växlingar komma att ställa sig något högre eller lägre vid den tid, då betalning ifrågakommer, varför det anslag, som kan ifrågakomma, torde böra sättas förslagsvis till 180,000 kronor.»

Utskottets
yttrande.

Utskottet har velat uttala sin anslutning till vad departementschefen anfört i fråga om önskvärdheten av att en fullständig redovisning lämnats för hittills genom generalsekretariatet bestridda utgifter samt rörande framtida granskning av redan gjorda eller blivande utgifter.

Med framhållande av att genom ett beviljande av det nu begärda beloppet ett fastslående av skyldighet för Sverige att med viss kvotdel delta i nu ifrågakommande utgifter icke får anses hava skett, har utskottet ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må för bestridande av Sveriges andel i kostnader för nationernas förbund å tilläggsstat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst, 180,000 kronor.

Stockholm den 4 juni 1920.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtande nr 187.